

## تحلیلی سیستمی از حوادث ناشی از کار در معادن و صنایع معدنی

دکتر شمس السادات زاهدی\*

### چکیده

فرایند صنعتی شدن، پدیده ای است که بشریت را تحت سلطه خویش گرفته است و چنانچه قواعد بازی در آن به درستی رعایت نشود و کل فرایند، قانونمند نگردد، تبعات سوء این سرنوشت محتوم، یکی پس از دیگری نمایان می شود. اما چنانچه با صنعت به طور آگاهانه برخورد شود و شناخت کافی از زیر و بمهای آن به دست آید، جبر حاکم بر آن به اختیار تبدیل می شود، دانایی و آگاهی راه صحیح به کارگیری آن را هموار می سازد، بر پیامدهای دلخواه می افزاید و از نتایج پیش بینی نشده دور از اختیار و خارج از کنترل می کاهد. حوادثی که در حین کار روی می دهند تا حدود زیادی از عدم آشنایی با قانونمندیهای صنعت ناشی می شوند. چنانچه حوادث ناشی از کار را با نگرش سیستمی مورد توجه قرار دهیم شناخت بهتری نسبت به پیچیدگی ماهیت حوادث و آگاهی کاملتری در مورد عوامل موجد آنها به دست خواهیم آورد. دروندادهای سیستمهای کاری ما را در معادن و صنایع معدنی، منابع انسانی، اطلاعاتی، مالی و سایر منابع تشکیل می دهند. نارسایی و کاستی در هر یک از این منابع، در ایجاد حادثه تاثیر می گذارد. برخی از آنتروپیهای مثبت که در معادن و صنایع معدنی ما وجود دارند عبارتند از: فعال نبودن کمیته های حفاظت و ایمنی، کهنگی دستگاهها و ابزار آلات، مستهلک شدن وسایل کار، قدیمی بودن روشها و شیوه های کار، نقایص مهارتی و آموزشی کارکنان. مدیران، کارفرمایان و کلاً دست اندرکاران معادن و صنایع معدنی می توانند با دریافت بازخورهای سیستم، شناخت دقیقی از واقعیتهای موجود اکتساب کنند و با آنها برخورد مناسب نمایند. فعال کردن کمیته های حفاظت و ایمنی، تعویض دستگاهها و ماشین آلات از رده خارج شده، به کارگیری وسایل و ابزار کار جدید، بهره گیری از آخرین روشها و شیوه های کاری، برطرف کردن کمبودهای مهارتی از طریق ایجاد تعهد در مسئولان نسبت به آموزش نیروی انسانی در کلیه رده ها از جمله آنتروپیهای منفی هستند که به کمک آنها می توان میزان حوادث را در صنایع معدنی به حداقل کاهش داد.